

ДЕРЖАВНІ ПРОГРАМИ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Чугаєвська С.В., к.е.н., доцент,
Мармоза А.Т., к.е.н., доцент,
кафедра аналізу і статистики ім. І.В. Поповича
Плисак М. В., студентка факультету
обліку і фінансів, Житомирський
національний агроекологічний
університет, м. Житомир

Постановка проблеми. Аграрний сектор належить до найбільш потребуючих державної підтримки галузей економіки України, незважаючи на свою пріоритетність розвитку. Слід наголосити, що державна політика в аграрній сфері за останні роки не мала ефективних результатів, не призвела до покращення рівня життя на селі та не вирішила основних його проблем. Разом з тим, ефективне державне регулювання аграрного сектору економіки можливе лише на основі активізації інноваційної діяльності. Наразі вітчизняний аграрний комплекс формує до 12% ВВП держави та забезпечує близько 40% усіх валютних надходжень держави. Підтримка підприємств аграрного сектору залишається серед головних урядових пріоритетів, як у Державному, так і в обласних бюджетах.

Виклад основного матеріалу. За 2018 рік уряд забезпечив законодавчі вимоги щодо фінансування аграрного сектора на рівні не менше 1% загального випуску продукції. Планується, що у 2019 році загальний обсяг видатків на аграрну продукцію та надання кредитів Мінагрополітики складе 15 млрд. грн. Заплановано фінансування з Державного бюджету - 6,9 млрд. грн., в тому числі по загальному фонду – 5,9 млрд. грн. Крім того, в проекті бюджету збережені раніше започатковані програми підтримки аграрного сектору, що сприятиме подальшому нарощуванню виробництва і експортних можливостей агросектора. Державні програми щодо підтримки

товаровиробників аграрного сектору в Україні функціонують у таких чотирьох напрямках:

I. Державна підтримка тваринництва відповідно до програми: «Державна підтримка тваринництва, зберігання та переробки сільськогосподарської продукції, аквакультури (рибництва)», яка передбачає отримання коштів на реконструкцію тваринницьких комплексів. Зокрема, гарантується 25%-ва компенсація тіла кредиту, залученого на будівництво або реконструкцією комплексів в галузях свинарства, птахівництва та ВРХ; 30 %-ве відшкодування вартості, введених в експлуатацію тваринницьких комплексів, побудованих без залучення кредитних коштів, якщо не задіяні кредитні ресурси; 3%-ве здешевлення кредитних ресурсів, залучених на проекти із розвитку аквакультури, вівчарства, козівництва [1]. Даною програмою також передбачено державну підтримку агровиробників, які утримують молочних корів, закупили племінне поголів'я чи утримують молодняк ВРХ, коли сільськогосподарським підприємствам компенсується 1500 грн. на дійну корову в рік, гарантується 50%-ва компенсація вартості високопродуктивного поголів'я, біологічного матеріалу та ембріонів.

II. Державна підтримка розвитку садівництва та виноградарства здійснюється в межах програми: «Державна підтримка розвитку хмелярства, закладення молодих садів, виноградників та ягідників і нагляд за ними». Зокрема, передбачено компенсування державою 80% вартості посадкового матеріалу, при умові що посадковий матеріал вирощений в Україні [2].

III. Державна підтримка фермерських господарств та кооперативів за напрямом: «Фінансова підтримка розвитку фермерських господарств». За цією державною програмою право на отримання коштів мають фермерські господарства та сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи (СОК). Зокрема, для фермерських господарств програма забезпечує здешевлення кредитів до 1% річних у гривні; 100% у компенсацію вартості закупленого українського насіння та 15%-у компенсацію вартості сільгосптехніки. Поряд з цим, в

рамках підтримки та розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів держава співфінансує проекти, які реалізуються СОК в тваринництві, садівництві, будівництві овоче- та фруктосховищ, відшкодовуючи 70% витрат на придбання нового обладнання для них [3].

IV. Фінансова підтримка сільськогосподарським товаровиробникам щодо здешевлення при закупівлі с.г. техніки здійснюється за програмою: «Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників». Дана програма передбачає бюджетну дотацію 25% на придбання техніки вітчизняного виробництва [4].

За статистичними даними, державну підтримку аграріїв відповідно до зазначених програм у 2019 році заплановано за такими напрямками:

- 127,16 млн. грн — на фінансову підтримку заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів;
- 881,79 млн. грн — на отримання часткової компенсації (25%) вартості придбаної сільськогосподарської техніки та обладнання українського виробництва. Вона надається за придбання техніки, яка входить до переліку вітчизняної техніки і обладнання для АПК, затвердженого комісією Мінекономрозвитку;
- 800 млн. грн — на розвиток фермерських господарств для часткової компенсації вартості закупленого насіння сільськогосподарських рослин вітчизняної селекції та надання консультативних послуг, фінансової підтримки сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, часткової компенсації (15%) вартості придбаної сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва, а також для здешевлення кредитів.
- 3,5 млрд. грн — на підтримку тваринництва, зберігання і переробки сільськогосподарської продукції, аквакультури (рибництва). На тваринництво передбачені дотації 2500 гривень на голову молодняка великої рогатої худоби, що надається фізичним особам, 1500 гривень на голову корів молочного, молочно-м'ясного та м'ясного напрямку, які

отримують юридичні особи, а також компенсація 50% за покупку племінних ресурсів та компенсація за будівництво тваринницьких комплексів.

- 400 млн. грн — на розвиток хмелярства, закладку молодих садів, виноградників та ягідників і нагляд за ними. Поряд з цим, передбачена 80%-ва компенсація вартості саджанців [5].

В цілому, в Україні в 2018 році на підтримку агросектору за державними програмами було спрямовано 9, 9 млрд. грн., в т. ч. аграрії Житомирської області отримали 5,3 млн. грн. Задля підтримки підприємств аграрного сектору в Житомирській області діє «Програма розвитку агропромислового комплексу Житомирської області на 2016-2020 роки», зокрема за 4 роки планується залучити 3595,95 млн. грн. для підтримки аграріїв (табл. 1).

Таблиця 1

Аналіз виділених коштів за державними програмами на підтримку АПК станом на кінець 2018 р., млн. грн

Напрямок фінансування	Фінансова підтримка розвитку фермерських господарств	Державна підтримка розвитку хмелярства, закладення молодих садів, виноградників та ягідників і нагляд за ними	Державна підтримка галузі тваринництва	Фінансова підтримка заходів в АПК шляхом здешевлення кредитів	Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників (техніка)	Всього за програмами
Україна	204,3	394,9	2393,2	265,9	33,0	4 171,4
Житомирська область	4,3	15,7	68,9	6,9	912,9	128, 9

Джерело: [6].

За даними таблиці 1, аграрії Житомирської області отримують лише 3,09% усього загально державного фінансування по Україні, що є недостатнім та відображається на показниках виробництва с. г. продукції Житомирської області.

Також слід підсумувати, що за останній рік істотно збільшено обсяги державної підтримки в галузі тваринництва, які в цілому по Житомирській області становили 68,9 млн. грн., тобто 2,9% від загального фінансування.

Висновки. Державні програми у галузі тваринництва сприяли розвитку галузі, що зумовило зростання чисельності поголів'я на 10,4% і має позитивну динаміку для розвитку регіону. Таким чином, запровадження державних програм в аграрному секторі Житомирської області дало змогу вітчизняним підприємствам вийти із економічної кризи, але виділені кошти не дають змогу вирішити ряд фінансових проблем.

Література:

1. Постанова кабінету міністрів України: офіційний сайт [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/107-2018-%D0%BF>

2. Постанова кабінету міністрів України: офіційний сайт [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FN043313.html

3. Постанова кабінету міністрів України від 07.02.2018р. : офіційний сайт [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2018-%D0%BF>

4. Постанова кабінету міністрів України від 07.02.2018р. : офіційний сайт [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2018-%D0%BF>

5. Державна служба статистики України: офіційний сайт [Електронний ресурс] / Статистична інформація. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

6. Обласна служба статистики Житомирської області: офіційний сайт [Електронний ресурс] / Статистична інформація. – Режим доступу: <http://zt.ukrstat.gov.ua/StatInfo/Sil/sgtvar.htm>